

Гвоздй С. П.,
д. пед. н., професор, професор кафедри фізіології, здоров'я
і безпеки людини та природничої освіти,

Ніколаєва М. І.,
к. політ. н., доцент, професор кафедри політології

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
(м. Одеса, Україна), spgvozdiy77@onu.edu.ua

КОМАНДНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасні заклади вищої освіти в умовах пандемії, воєнного стану та інших викликів суспільства готують конкурентно-спроможних та високо кваліфікованих фахівців у різних галузях. Навчання таких здобувачів здійснюється за стандартами вищої освіти із дотриманням вимог національної рамки кваліфікацій. Слід підкреслити, що закладені стандартами компетентності та результати навчання передбачають зокрема набуття майбутніми випускниками здатності працювати в команді та навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здобувач повинен оволодіти вміннями працювати в команді, навчитися переконувати опонентів, проявляти витримку, йти на компроміс для досягнення результатів діяльності. Найефективнішим засобом вироблення таких умінь є групова робота, яку успішно можна організувати за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Отже, виникає потреба у розвитку зазначених компетентностей в будь-яких умовах, у тому числі у онлайн або змішаному навчанні.

Проблеми онлайн та змішаного навчання знаходяться сьогодні у полі зору численних учених: А. Андреева, Г. Денисова, Е. Тоффлер, В. Бикова, Н. Корсунської, Н. Олєфіренко, В. Солдаткіна, О. Тіхомірової, та інших. Зокрема дослідниками розроблені теоретичні положення реалізації змішаного навчання, визначено його переваги: масштабування, швидкість, колективність, продуктивність. Як свідчать дослідження, поєднання традиційних технологій з технологіями дистанційного навчання дає позитивні результати у навчанні здобувачів [3, 4].

Державною службою якості освіти України проведено анкетування, яке засвідчило, що заклади вищої освіти успішно впоралися з організацією онлайн навчання та залишилися задоволеними використанням технологій, що застосовувалися в умовах дистанційної діяльності. Семеро з десяти респондентів із числа представників сфери вищої освіти (69,6 %) вважають рівень організації освітнього процесу навесні 2021 у порівнянні із попереднім періодом (осінь 2020) таким, що покращився, а 23,6 % опитаних не помітили якісних змін; і лише 6,8 % заявили, що організація процесу дистанційного навчання у цьому семестрі лише погіршилась. Відповідно до результатів опитування, респонденти визнали якість надання освітніх послуг закладами вищої

освіти у порівнянні з попереднім періодом дистанційного навчання такою, що покращилася – 64,9 % опитаних, не змінилась – 27,6 %, погіршилась – 7,5 %. Цікаво, що майже 90 % керівників ЗВО вважають, що якість освітньої послуги, яку надають їхні заклади, значно зросла порівняно із минулим семестром. І з цією думкою погодилось трохи більше 60 % студентів та викладачів [2].

Одним із дієвих засобів формування вміння вчитися, створення оптимальних умов для розвитку особистості, набуття навичок командної роботи є навчальна діяльність здобувачів вищої освіти у групах, за якої кожен учасник робить унікальний вклад у спільну навчальну діяльність, а його зусилля потрібні й незамінні для загального успіху [6]. Як зазначає Н. Стеценко: «групова діяльність дає змогу студентам відчути себе і в ролі лідера, і в ролі виконавця; виробляє м'які навички (soft skills), формує такі важливі якості, як доброзичливість, толерантність, терпимість, які необхідні майбутньому спеціалісту в здійсненні професійної діяльності. Виробленню м'яких навичок зараз приділяється дуже багато уваги як вітчизняними, так і зарубіжними вченими» [5]. Наприклад, проблемам наукового обґрунтування групових форм діяльності приділяється значна увага педагогів, психологів та інших науковців: Г. Андреева, Є. Головаха, В. Казміренко, Дж. Кемзенбер, Я. Коломінський, М. Ланге, К. Левін, С. Максименко, Х. Тріпплет, Л. Уманський, К. Левіс-МакКлеар, Д. Сміт, М. Тейлор, Ю. Ханін, М. Шеріф, тощо.

Для організації онлайн занять або навчання у змішаному форматі викладачі різних закладів освіти використовують розмаїття сервісів та платформ, які дають змогу здійснювати освітню діяльність у синхронному та асинхронному режимі. Розглянемо найбільш популярні електронні ресурси командної роботи. Для онлайн співпраці можна використовувати сервіс *Classroomscreen*, який дозволяє розміщувати інформацію на дошці, малювати, генерувати QR-код, для швидкого доступу до будь-якого сайту, у разі необхідності тощо [1]. При дистанційній роботі можна використовувати онлайн-дошки, наприклад *Padlet* чи *Google Jamboard*, за допомогою яких можна організувати мозковий штурм, взаємодію студентів у командах та самостійну роботу.

Електронний ресурс *quests.in.ua* це онлайн-сервіс для створення та проведення квестів на вулиці, у приміщеннях або онлайн. Гравцям потрібен тільки гаджет з інтернетом: завдання, перевірка відповідей, підказки, ліміт часу, команди, рейтинг, статистика – усе автоматизовано. Цей ресурс надає безкоштовний каталог готових квестів українською, дозволяє безкоштовно створювати та редагувати квести.

Ресурс *linoit.com* створений для командної роботи. Даний сервіс дозволяє прикріпити до віртуальної дошки примітки, написані думки та ідеї, фотографії із підписами та поділитися ними з іншими. Окрім цього, запропоновано функцію нагадування про терміни виконання завдання, що є стимулюючим та відповідальним чинником у роботі в команді.

Аналогічним ресурсом в якості нескінченного полотна, яке допоможе вам вигадувати та фіксувати ідеї, розробляти стратегії та працювати спільно з командою може бути ресурс *Miro*. Основними можливостями платформи *Miro*, є спільна робота, дистанційне навчання та використання, візуалізація

ідей, зручність у використанні, збереження та експорт тощо. Серед негативного можна додати, що користувачам може знадобитися трохи часу, щоб вивчити всі функції та можливості платформи; є потреба доступу до Інтернету та деякі розширені функції та можливості можуть бути доступні за плату.

Ресурс, який сьогодні є поширеним та найбільш використовуваним в освітньому просторі є *ZOOM*. *Zoom* (стилізовано під *zoom*), також званий *Zoom Meetings*, є власною програмою для відеотелефонії, розробленою компанією *Zoom Video Communications*. В умовах воєнного стану в Україні для закладів вищої освіти зняті обмеження у часі та збільшена кількість одночасних учасників (до тисячі осіб).

Слід підкреслити, що для організації командної роботи доступні функції, орієнтовані на бізнес-конференції, такі як *Zoom Rooms*, що дозволяє розділити здобувачів одного потоку на сесійні зали. Учасників можна розподілити по залах автоматично, або за визначенням викладача, або за бажанням здобувачів. Кількість кімнат визначається залежно від завдання, мети, дисципліни тощо. Досвід командної роботи у «сесійних залах» в *Zoom* показав, що студенти із задоволенням, відповідальністю та інтересом працюють над завданнями, виконання яких вимагається від групи, захищають запити команди і креативно ставляться до можливості співпраці та додаткової комунікації.

Звичайні ресурси *Google*, такі як документи, таблиці, презентації, за умови надання спільного доступу до редагування, дозволяють ініціювати командну роботу над одним завданням. Творчість та спільна ідея, виклик та можливість електронного ресурсу створюють атмосферу взаємодопомоги, співпраці, змагання та бажання бути кращими.

Таким чином, командна робота із використанням інформаційно-комунікативних технологій з різноманітних дисциплін загальної та фахової підготовки у закладах вищої освіти дозволяє закріпити теоретичні знання зі спеціальності, формують компетентності командної роботи. Зазначені компетентності є важливою та необхідною складовою як майбутньої професійної діяльності конкурентоспроможного фахівця, так і реалізації випускника як свідомого, патріотично налаштованого громадянина України.

Список літератури:

1. Ponomarova N., Gulich O., Zhernovnykova O., Olefirenko N. Masych V. Conditions of blended learning implementation in H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University: experience of Physics and Mathematics Faculty. *SHS Web of Conferences*. 2020. Vol. 104. Article 02017.
2. Аналітична довідка щодо тенденцій організації дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти в умовах карантину у 2020 / 2021 навчальному році (за результатами онлайн-анкетування учасників освітнього процесу). URL: <https://cutt.us/bbK10>
3. Олефіренко Н. В., Денисова Г. Ю. Використання технології змішаного навчання на уроках інформатики. Наумовські читання : збірник тез доповідей XIX науково-методичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (м. Харків, 23–24 листопада 2021 року) / [укл.: По-

номарьова Н. О., Андрієвська В. М., Водолаженко О. В.]. Харків, 2022. С. 154–156.

4. Про суть технології змішаного навчання. URL: <http://aphd.ua/pro-sut-tekhnolo-hi-zmishano-ho--navchannia-/>
5. Стеценко Надія. Використання платформи Google Meet у процесі групової роботи зі студентами. *Розвиток освітніх систем в умовах євроінтеграційних трансформацій: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 26–27 травня 2021 року / за наук. ред. д. пед. наук С. З. Романюк*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. С. 282–286.
6. Шевчук Л. М. Форми й види групової роботі учнів. *Дидактика, методика, нові інформаційні технології*. С. 54–62. Режим доступу URL: <https://lib.iitta.gov.ua/720746/1/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9B%D0%9C%20%D0%93%D1%80%D1%83%D0%BF%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0.pdf>